

ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ

ԽՈՍՎԱԾ ՆՈՐԻՆ Ս. ՕՍՈՒԹՅՈՒՆ Ս. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԿՈՂՄԻՑ,
ԵՐՈՒՍԱԿԵՄԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐԺ ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՍ Ս. ԿՅՈՒՐԵՂ Բ.Ի
ԴԱԳԱՂԻ ՎՐԱ, 1949 ԹՎԻ ՀՈԿՏ.Ի 30-ԻՆ:

«Մատայ անպիտան եմք, զոր ինչ պարտեմ էք առնել,
արարաք»: (Ղուկ., ԺԵ, 10):

Գերմանական նշանավոր փիլիսոփա Կանտը տիեզերքի մեջ երկու բարձրագույն գեղեցկություն էր տեսնում՝ աստղազարդ երկինքը և մարդկային հոգու մեջ պարտքի զգացումն ու փիտակցությունը:

Արդարև, ի՞նչ ավելի գեղեցիկ է, հմայիչ ու խորհրդավոր, քան աստղազարդ երկինքը յուր բազմաթիվ փայլուն աստղերով, ցրված պայծառ ու կապույտ երկնակամարի վրա: Փիլիսոփան այդ գեղեցկության մեջ տեսնում էր բարձրագույնը, որի հայտարարն է աստղազարդ կապույտ երկինքը:

Իրոք, որքան էլ գեղեցիկ է պայծառ ու աստղազարդ երկինքը, որ կարծես խոսում է իր մեն մի աստղով, բայց և երկրորդ մի գեղեցկություն, որ մեղանից հետո չէ, այլ մեր մեջ իսկ է, մարդկային հոգու մեջ, նրա ներքին աշխարհքում, դա պարտքի գիտակցությունն ու նրա կատարումն է, որ այնքան գեղեցիկ է, որքան աստղազարդ երկինքը:

Արտաքին տիեզերքը տեսնում, վայելում ենք նրա գեղեցկությունը և սքանչանում նրա ներքին իմացականությամբ: Ներքին տիեզերքի երկնակամարի ամենափայլուն աստղերից մեկը՝ պարտքի փիտակցությունն է, որովհետև դա մեր կենդանության ծաղիկն է և նպատակը մեր հոգևոր գոյության: Նրանով մեր նյութական մարմինը զգնում է Աստուծո գործակից լինելու շնորհ: «Ինք էք տաճար կենդանի Աստուծոյն» և գործակից նրան, ասում է Ս. Պողոս Առաքյալ:

Արիելիք, մեր Տերը աշխարհ եկավ ոչ թե պաշտվելու, այլ պաշտելու համար: Նա ծառայություն չսպասեց, այլ ծառայեց տնանկներին, ջանալով ազնվացնելու նրանց հոգին և հոգևորապես բարձրացնելու նրանց: Պարտքի փիտակցությունը ունեցողի կատարյալ արտահայտություն է գործի կատարումից հետո ասել. «Մատայք անպիտան եմք, զոր ինչ պարտն էք առնել, արարաք»: Այս կոչմամբ և զգացումով, մարդը կբարձրանա

հոգով, իբրև Աստուծո պատկերը երեսին վրա կրող մի արարած:

Հանգուցյալը, եթե նկատի չառնենք նրա անցյալ տարիներին մատուցած ծառայությունները և կյանքի կարճ տևողությունը, և մեր աչքի առաջ ունենանք միայն նրա վերջին մի քանի տարիները, երբ իբրև պատրիարքը Երուսաղեմի, պարտքի խորը փիտակցությամբ ծառայեց իր Ազգին, Եկեղեցվուն և մարդկության, արժանի է մեր հարգալից վերաբերմունքին: Անկարկում եմ Պաղեստինի փոթորակից և արհավիրաց օրերին, երբ նա իր պատրիարքական աթոռի վրա մնաց և ժողովրդին հետ մնաց, զարժանն տնորինելով իր միաբանության հետ: Նա իսկական զոհն է իր պարտականության փիտակցության:

Այժմ, Աստուծո կամքով թողնում է այս աշխարհը և բաժանվում մեզանից: Չեմ ուզում երկարել — մեր շարականները այնքան երկար են, որ հոգնել էք ամենեղ — մաղթում եմ, որ աստված ուղեկից լինի նրան լուսնդն այն ճամբին, որտեղից նա պիտի գնա առ Արարիչն յուր:

Թող Աստված օրհնե և պահպանե Հայաստանյայց Եկեղեցին, որ դարերի ընթացքին կուրծք է տվել փոթորիկների: Հանգուցյալը իր Աթոռը թափուր է թողնում, բայց մենք հավատացած ենք, որ Աստված «ի քառանցս յայացանէ կարող է որդիս Արարհամու յարուցանել»:

Աստված անսասան պահե Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը, Կիլիկիո Կաթողիկոսությունը, Երուսաղեմի Պատրիարքությունը, նաև Կ. Պոլսո Աթոռը:

Աստված առաջնորդե մեր քայլերն ի բարին: Աստված լուսավորե հոգին հանգուցելուն և նրա դուզն ծառայությունը ընդունի որպես Աքելի պատարագը:

Շնորհք Տեսնոն եղիցին ընդ ձեզ: Ամեն:

(«Կոռուկ», 16 դեկտեմբերի 1949 թ.)